

ti^o

sitaatti
tekijänoikeus
tekijänoikeusrikkomus

commons
vapaus taloudelliset
lupa

kuuluu

idea hyvitysmaksu
oikeudet lähioikeus

yksityinen
levittäminen sivistys

kopiointi creative

patentti immateriaalioikeudet
suoja-aika pääoma teoskynnys

teos internet

kaikille

piratismi välittäminen

sopimuslisenssi
kokoomateos
muuntelu
äänite

*Vasemmistonuorten
tekijänoikeus- ja
tietoyhteiskuntateesit*

tieto
kuuluu
kaikille

LÄPI HISTORIAN inhimillinen ja yhteiskunnallinen kehitys on perustunut jatkuvaan ideoiden vaihtoon, kierrätykseen ja uudelleensoveltamiseen.

Viimeisten vuosikymmenten aikana niin tietoa kuin kulttuuriakin on kaupallistettu ja tuotteistettu tekijänoikeuksien ja patenttien avulla ennennäkemättömällä tavalla. Kiihtyvällä tahdilla aineettomien tuotosten, kuten ideoiden, menetelmien ja taiteellisten teosten, yksityistä omistusoikeutta on laajennettu painottaen suurpääoman etuja teoksen alkuperäisen tekijän oikeuksien suojaamisen kustannuksella.

1 Luovalla työllä tultava toimeen

Kulttuurin tekijöillä on oikeus riittävään toimeentuloon. Nykyisestä tekijänoikeusjärjestelmästä hyötyvät taloudellisesti eniten sen valvojat samalla, kun järjestelmä luo vastakkainasettelua kulttuurin tuottajien ja kuluttajien välille.

Tekijänoikeuskorvaukset jakautuvat epäoikeudenmukaisesti ja epätasaisesti suosien suurpääoman etuja pienten toimijoiden kustannuksella. Tekijänoikeuskorvaukset eivät jakaudu oikeudenmukaisesti eri taidemuotojen kesken. Riittävän korkealla perustulolla vaikutetaan kulttuurintekijöiden toimeentuloa vaihtelevissa elämäntilanteissa. Kulttuurintuottajien ja freelancereiden neuvotteluasema on parannettava.

Kotimainen kulttuuri tarvitsee julkista tukea sekä toimivan ja tasavertaisen apurahajärjestelmän. Julkinen tuki on tärkeä kotimarkkinoiden pienuuden takia sekä kotimaisen kulttuurintuotannon säilyttämiseksi.

2 Tekijänoikeusjärjestelmä uusiksi

Tekijänoikeusjärjestelmä on uudistettava vastaamaan nopeaan tiedonsaantiin ja -vaihtoon perustuvaa tietoyhteiskuntaamme. Tekijänoikeuslainsäädäntö koskettaa internetin myötä tavallisia ihmisiä ja heidän arkeaan.

Yhden mallin sijaan on luotava eri käytäntöjä luonteeltaan erilaisille teoksille. Oppikirja, elektroniikkapatentti, ohjelmallinen algoritmi, lääketeollisuuden kehittämä molekyyli tai geenisekvenssi eroavat merkittävästi esimerkiksi maalauksesta, sävellysteoksesta, elokuvasta tai sarjakuvasta. Tekijöillä tulee olla oikeudet omiin teoksiinsa, mutta suoja-ajat tulee rajata tekijän elinikään.

idea
hyvitysmaksu
lähioikeus
oikeudet
yksityinen
levittäminen
kopiointi
patentti
suoja-ajat
immateriaalioikeudet
teoskynnys
sivistys
creative
pääoma
teos internet

3 Sensuuri ei kuulu demokratiaan

Internet on maailman demokraattisen ja laajin kanava tiedon saantiin ja levittämiseen. Siksi sen rajoittaminen on ristiriidassa ihmisten mielipiteenvapauden kanssa. Internetiä tulee puolustaa neutraalina tietoverkkona yksityisten palveluntarjoajien, tekijänoikeuslobbareiden ja valtioiden rajoituspyrkimyksiä vastaan.

Tekninen verkkosensuuri sekä urkinta on es-tettava. Palveluntarjoajien toteuttama pääsyn estäminen tietyille sivustoille sotii internetin perusolemuksesta vastaan. Ihmisoikeuksia loukkaavan materiaalin leviämiseen on puututtava rankaisemalla materiaalin tekijöitä.

4 Loppu kohtuuttomille rangaistuksille

Tiedostojen lataamisesta yksityiseen käyttöön ei tule rangaista. Nykyinen lainsäädäntö on vanhentunut ja se kriminalisoi suurimman osan internetin käyttäjästä. Voittoa tavoittelematon tiedostonjako kuuluu internetkulttuuriin eikä sitä ole edes teknisesti mahdollista estää. Lisäksi se ei aiheuta merkittäviä tulonmenetyksiä kulttuuriteollisuudelle, sillä latauspäätökset eivät ole ostopäätöksiä. Tekijänoikeusrikkomuksista säädetty rangaistus tulee kohtuullistaa.

INTERNETIN SYNTY teki kamppailusta tiedon vapauttamiseksi entistä kiihkeämpää. Internet ei tunnusta tiedon ja kulttuurin yksityistä omistamista. Tiedon jakaminen verkossa perustuu sen vapaaseen monistamiseen sisällöstä riippumatta.

Vasemmistonuorten mielestä demokratiaan kuuluu jokaisen ihmisen oikeus kulttuuriin, tietoon ja sivistykseen. Siksi niiden omistamisen fyysisten esineiden tavoin ei pitä olla mahdollista, vaan niihin tulee suhtautua yhteisessä omistuksessa olevina julkisina hyödykkeinä. Tiedon ja kulttuurin vapaan tuottamisen, jakamisen, kuluttamisen ja leviämisen kautta taataan kaikille ihmisille tasapuoliset mahdollisuudet jalostaa ideoita ja sivistyä hyödyttäen siten muitakin.

SELKEÄT RAJAT kuluttajien, tuottajien ja välittäjien välillä ovat häviämässä. Internet, vapaat lisenssit ja uudet organisoitumistavat mahdollistavat ihmisille samanaikaisia ja päällekkäisiä rooleja. Sosiaalinen media luovaa uusia mahdollisuuksia demokratian kehittämiseksi ja ihmisten osallisuudelle. Luovan työn tekijöille ja kulttuurin ammattilaisille on kuitenkin turvattava riittävä toimeentulo ja mahdollisuus päättää oman työnsä käytöstä kaupallisiin tarkoituksiin.

Vasemmistolainen tekijänoikeus- ja tietoyhteiskuntapolitiikka perustuu siihen, että kaikilla ihmisillä pitää olla oikeus tietoon. Internetiä ja uusia teknologioita tulee hyödyntää siten, että ne lisäävät ihmisten vapautta kehittämään uutta.

5 **Data ja softat avoimiksi!**

Julkisin varoin tuotetun tiedon, kuten korkeakoulujen tutkimustyö ja viranomaisten tuottama tilastot ja paikatiedot, tulee olla täysin avointa ja saatavilla yksityisyyden suojan puitteissa. Informaation on oltava vapaasti kaikkien käytävissä ja sovellettavissa. Julkishallinnon on siirryttävä käyttämään avoimen lähdekoodin ohjelmistoja. Avoin lähdekoodi tuo säästöjä julkisiin menoihin ja torjuu riippuvuutta suurista monopoliasemassa olevista palvelutarjoajista. Julkishallinnon tietojärjestelmäprojektit on kilpailutettava niin, että pienemmätkin toimijat pystyvät osallistumaan. Julkisen sektorin tulee käyttää Creative Commons -lisenssejä eli tekijänoikeuksista kokonaan tai osittain vapautettua materiaalia.

6 **Kansalaisille nettitaitoja**

Internet avaa kansalaisille rajattomasti mahdollisuuksia hoitaa asioita, käydä keskustelua ja kehittää uutta. Pääsy internetiin ja riittävät tekniset taidot on nähtävä kansalaisten perusoikeuksina. Peruskoulun suurimpia haasteita on tietoyhteiskunnan kehityksen perässä pysyminen. Kouluissa on panostettava kunnolliseen tietotekniikan opetukseen ja mediakasvatukseen. Viranomaisten tulee varmistaa, että kansalaisilla on mahdollisuus asioida sähköisesti esimerkiksi kirjastoissa. Kaikkien julkisten asiakirjojen tulee löytyä anonymisoituna myös netistä. Kuluttajille suunnattujen ohjelmien tulee olla helppokäyttöisiä. Julkisomisteisissa vuokrataloissa tulee olla maksuton laajakaista sekä ainakin keskustassa, puistoissa ja julkisissa tiloissa maksuton langaton internetyhteys.

7 **Perusoikeuksia kunnioitettava myös verkossa**

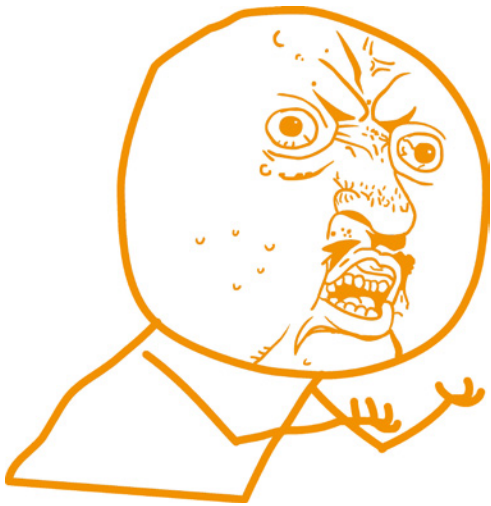
Internet on yksi demokraattisen yhteiskunnan tärkeimpiä työkaluja, mutta se mahdollistaa myös ihmisten yksityisyyden suojan loukkaamisen ja ihmisten laittoman valvomisen. Niin julkiset kuin yksityisetkin toimijat pyrkivät keräämään tietoa verkon kautta. Ihmisten urkinnan ja henkilökohtaisten tietojen keräämisen pitää olla mahdollista ainoastaan selkeästi määritellyissä poikkeustilanteissa.

Viranomaisten tulee ylläpitää rekistereitä ainoastaan selvästi rajattuja ja perusteltuja tarkoituksia varten. Kirjesalaisuus koskee myös sähköistä viestintää. Palveluiden käyttäjillä tulee olla oikeus hallinnoida itseään koskevia tietoja sekä saada tietää, mitä tietoja heistä kerätään. Työnantajalla ei saa olla oikeutta urkkia työntekijöidensä sähköpostia.

8 **Vapaalla tiedolla kohti globaalia oikeudenmukaisuutta**

Vapaa tieto on jalkautettava maailman joka kolkkaan. Maailmanlaajuisen vapaa tiedon liikkuvuus edistää globaalia oikeudenmukaisuutta, kun tieto valjastetaan ihmisten terveyden ja teknisten innovaatioiden edistämiseksi voitontavoittelun sijaan.

Lääke- ja biopatentit estävät tällä hetkellä halpojen ja tarpeellisten lääkkeiden kehittämistä ja ihmisten mahdollisuutta harjoittaa maataloutta vapaasti. Patentit tulee poistaa ja julkisen vallan suunnata lisää rahoitusta suoraan lääketutkimukseen. Ohjelmistoiden patentteja ei tule sallia.

***Luovalla työllä tultava toimeen
Tekijänoikeusjärjestelmä uusiksi
Sensuuri ei kuulu demokratiaan
Loppu kohtuuttomille rangaistuksille
Data ja softat avoimiksi
Kansalaisille nettitaitoja
Perusoikeuksia kunnioitettava myös verkossa
Vapaalla tiedolla kohti globaalia oikeudenmukaisuutta***